

TOVE JANSSON -seura RY

Uutiskirje 3 / 2025

Nyhetsbrev 3 / 2025

”Kevät oli päättänyt olla olematta runollinen. Se oli vain riehakas. Se oli heittänyt joukon pieniä, hupsuja pilvenhattaroita ilmaan, se lakaisi viimeisen lumen, se piirteli joka paikkaan pieniä puroja ja leikki muuten vain aprillia. Muumipeikko sulki silmänsä ja yritti muistella, millaista oli silloin kun jää yhtyi taivaanrannan pimeyteen” (Taikatalvi).

”I dag hade våren beslutat sig för att inte vara poetisk utan bara uppsluppen. Den hade kastat en massa små virriga strömoln upp i luften, den sopade ner den sista snön från taken, den ritade upp bäckar överallt och lekte april i strösta allmänhet. Mumintrollet blundade och försökte minnas hur det var när isen flöt ihop med horisontens mörker ”
(Trollvinter)

Ensimmäinen luku (jossa muistellaan mukavia menneitä)

Olipa antoisaa kokea HAMin hienon hieno näyttely vielä kerran yhdessä! Julkisten tilojen maalaukset heräsivät upeasti eloon seuralaisten omien muistojen kautta. Kuulimme mm. arkisesta aherruksesta pankin konttorissa, ankarista kokemuksista Auroran sairaalassa ja vappujen vietosta vaihtelevissa säissä haminalaisen Seurahuoneen kabinetissa. Jätimme jäähyväiset näyttelylle haikeina, mutta hyvin tyytyväisinä.

Antoisa kokemus oli myös retkemme Tampereelle, jossa mukana oli peräti 20 innokasta muumityyppiä. Jotkut ihan Hämeenlinnasta, Kangasalta ja Tampereelta! Asiaansa eli Toven elämään hyvin perehtynyt opas löysi meille melkein-kaiken-Tovesta-tietäville uuttakin kerrottavaa kuten senkin, että Tove piirsi Garm-lehden kanteen rauhankyyhkyn jo vuonna 1945, kun Picasso suunnitteli omansa vasta vuonna 1949 Maailman rauhankongressin symboliksi. Näyttelyn upeista valokuvista monet olivat ihan ennennäkemättömiä ja hienosti esille ripustettuja. Tässä museossa viihtyy aina. Ravintola Tuhto tarjosi meille gourmet-tason lounaan ja palvelun. Mehän nautimme!

Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse taas tarjosi meille iloisen ja kiinnostavan ratikkamatkan vuoden alussa avatulla rataosuudella Lentävänniemeen. Sattumanvaraisesti paikalle osuneet oppaat eli paikalliset kanssamatkustajat tiesivät ympäristöstä kiehtovia tarinoita ja senkin, että hetken aikaa kuljimme Näsijärven päällä täytemaalla. Sommore!

Första kapitlet (där vi minns trevliga händelser)

Det var verkligen givande att uppleva HAMs finfina utställning ännu en gång tillsammans. Tavlorna ämnade för allmänna utrymmen vaknade härligt upp genom de närvarandes egna minnesbilder. Vi hörde bl.a. om vardagligt bestyr i bankkontor, om allvarliga upplevelser i Aurora sjukhus och om första-maj firande i olika väder i Societetshusets kabinett i Fredrikshamn. Beklagande gav vi utställningen vårt avsked, men var mycket nöjda.

En givande upplevelse var även vår utfärd till Tammerfors där hela 20 ivriga mumintyper deltog t.o.m. ända från Tavastehus, Kangasala och Tammerfors. Guiden, väl bevandrad i "saken", dvs Toves liv och leverne, fann åt oss "nästen-all-vetande-om-Tove" också något nytt, som att Tove ritade på Garm-tidningens pärm en fredsduva redan år 1945, då Picasso planerade sin egen version först år 1949 som Världsfredskonferenssens symbol. Av utställningens magnifika fotografier var många utan motstycke och utmärkt framhängda. Man trivs alltid i detta museum. Resrurang Tuhto bjöd oss på en gourmet-klassig lunch och miljö. Och vi njöt.

Tammerfors områdes samfärdssel, Nysse, bjöd en munter och intressant spårvagnsfärd på den vid årsskiftet öppnade nya spårsträckningen till Lentävänniemi. Därvarande guider, dvs lokala medresenärer, kunde berätta fascinerande historier om omgivningen och även att vi färdades en stund på utfyllnadsjord av Näsijärvi. Sommo!

Toinen luku (jossa taivalletaan Pikku Toven -koulumatkaa ja syödään eväitä)

Joitakin vuosia sitten seuran hallituksen jäsenet Annikki ja Marita kokosivat yhteistyössä Toven veljen Per Olovin kanssa reittioppaan Toven koulumatkasta. Kotoa Luotsikadulta kouluun Korkeavuorenkadulle läpi 1920-luvun jännittävän Helsingin. Oppaaseen on kerätty tunnelmia kotoa, matkan varren puistoista, satamasta, luistinradalta ja keväisistä öistä.

"Venäläisen kirkon takana on rotko. Sammal ja roskat ovat liukkaita ja rotkon pohjalla loistaa terävasärmäisiä säilyketölkkejä. Niitä on ladottu sadat vuodet ja kasa korkenee korkenemistaan tummanpunaista pitkulaista taloa kohti, jossa ei ole ikkunoita. Punainen talo mataa kallion ympäri, ja on hyvin merkitsevä seikka, ettei siinä ole ikkunoita."
(Kuvanveistäjän tytär)

Me lähdemme yhdessä Toven koulutielle **torstaina 22.5.** tai oikein rajun rankkasateen sattuessa **maanantaina 26.5.** Reitin käveltyämme syömme yhdessä kunkin mukaan itselleen ottamia eväitä jossakin keskustan viihtyisässä puistossa. Kävelyretki aloitetaan

Tove Janssonin puistosta Katajanokalta klo 17, josta etenemme rauhallisesti maisemia hämmästellä ja tekstejä lukien. Leppoisa vauhdillamme saattaa retkellä vierähtää parisen tuntiakin, joten eväät kyllä maistuvat. Eväsreppusi sisältöä suunnitellessasi muistathan, että ”Vichyvesi on vaarallista. Siitä saa ilmakuplia vatsaansa ja se voi tehdä hyvin alakuloiseksi” (Kuvanveistäjän tytär). Tai jos leipiesi päällä on jotakin arvokasta, muista kirjoittaa paketin päälle ”kallista makkaraa”.

Reittiopas löytyy seuran nettisivulta, mutta printtaamme sen kaikille koulutien kulkijoille muistoksi mukavasta yhdessäolosta. Ilmoittauduthan kävelyretkelle **keskiviikkoon 14.5. mennessä** annikki.vahatalo@elisanet.fi, jotta kaikki saavat oman kappaleensa oppaasta. Tapaamisiin keväisellä koulutiellä!

Andra kapitlet (där vi vandrar längs lilla Toves skolfärd och äter vår färdkost)

För några år sedan samlade sällskapets styrelsemedlemmar Annikki och Marita i samråd med Toves bror Per Olov en ruttbeskrivning av Toves skolfärd. Från hemmet på Lotsgatan till skolan vid Högbergsgatan genom ett spännande 1920- talets Helsingfors. I guideboken har samlats miljöer från hemmet och från skolfärdens parker, hamnen, skridskoplanen och de vårliga nätterna.

”Bakom den ryska kyrkan finns en ravin. Mossan och rosken är hala och på ravinens botten lyser vasskantade konservburkar. De har lagrats i århundraden och högen blir allt högre mot det långsmala mörkröda fönsterlösa huset. Det röda huset trycker i berget och det finns en mycket speciell orsak att huset är fönsterlöst”. (Bildhuggarens dotter)

Vi går tillsammans till Toves skolväg på torsdagen den 22.5. eller vid ett häftigt regnväder måndagen den 26.5.

Då vi gått rutten, äter vi tillsammans vår medtagna färdkost i någon av de trivsamma parkerna i centrum. Vandrigen börjar från Tove Janssons park på Skatudden klo 17.00. Därifrån fortsätter vi i lugn takt och förundrar oss över vyerna och läsande texter. Pga vår lugna framfart kan promenaden räcka ett par timmar så färdkosten kommer väl till pass. Då du planerar din färdkostkasses innehåll kommer du väl ihåg att ”vichyvatten är farligt. Man får luftbubblor i magen av det och den gör en mycket nedstämd”. (Bildhuggarens dotter). Om du har något värdefullt på dina smörgåsar så kom ihåg att skriva ”dyr korv” på paketet.

Ruttguiden finns på sällskapets netsida men vi printtar den åt alla skolvägsvandrare som ett trevligt minne av vår samvaro. Anmäl dig senast onsdagen den 14.5. annikki.vahatalo@elisanet.fi så att alla får sitt eget exemplar av guiden. Vi möts på den vårliga skolvägen.

Kolmas luku (jossa hypätään kivan kesän yli yhteiseen syksyyn)

Synttäreitä vietetään taas perinteisin menoin tänä vuonna lauantaina **9.8.** Tavataan siis silloin **tasan klo 13** Ullanlinnankatu ykkösessä. Jos nyt löytyy joku, joka ei tunne tätä traditiota (esimerkiksi sinä juuri seuraan liittynyt), niin kerrottakoon, että ensin asetellaan upeat auringonkukat maljakkoon (onhan se siellä silloin!), sitten syvennyttään Toven huolella valittuun tekstiin ja sen jälkeen nautitaan kuohujuomaa lähiterassilla mahdollittoman hyvässä, jollei ihan parhaassa seurassa loppukesän illan jo hiukkasen hämärtyessä.

Syksyn aikana kuullaan myös Muumilehden sarjakuvista ja Sirke Happonen tekeillä olevasta Muumi -aiheisesta Smart 10 -tietopelistä. Lokakuussa käydään Arkkitehtuuri- ja designmuseossa, jossa esillä ovat Toven elinympäristöt kuten leikki- ja kesäpaikat, asunnot ja ateljeet. Syksyn mittaan luvassa on myös musiikkia, kuten säveliä Toven ja Tuutin levyhyllystä, ja ehkäpä onnistumme saamaan lippuja Muumilaakson tarinoita konserttiinkin. Yritetään ainakin.

Koska "Rohkeutta, rakkautta ja vapautta" voi ihastella Muuminäyttelyssä Kotkan Merimuseo Vellamossa ihan vuoteen 2027 asti, päätimme ottaa lisää aikaa retken suunnitteluun. Meille kun kelpaa vain melkein paras mahdollinen! Tähän palataan.

Karkkilassa leffateatteri Laikassa esillä oleva Tove -valokuvanäyttely alkoi meistä tuntua mainiolta omatoimisen retken kohteelta. Näyttelyssä vietetään avajaisia 5.6., ja siihen voi tutustua ihan elokuun loppuun asti. Kesäretken Karkkilan historialliseen ruukkimiljööseen jokirantaan voi siis tehdä ihan milloin itsestä siltä tuntuu!

Ja jos siltä tuntuu, niin Moomin Shopeissakin kannattaa pistäytyä. Seuran jäsenenä saat niissä 30 %:n alennuksen, kun kerrot kassalla olevasi Tove Jansson -seuran jäsen. Eipä hassumpaa!

Tredje kapitlet (där vi hoppar över en trevlig sommar till en gemensam höst)

Vi firar födelsedagen igen med traditionelle bestyr i år lördagen den 9.8. Vi möts då exakt klo 13.00 vid Ulrikasborgsgatan 1. Om det finns någon som ej känner till denna tradition (t.ex. du som nyligen anslutit dig till föreningen) informeras här att först placeras solrosorna i en vas (som väl är där), sedan fördjupar vi oss i Toves väl valda texter och efter det dricker vi skumpa på den nära varande terassen i väldigt fint, om ej i bästa sällskap då sensommarkvällen redan lite mörknar.

Under hösten informeras vi också om Muminbladets serier och av Sirke Happonens Muminrelaterade Smart10- kunskapsspel som är under konstruktion.

I oktober besöker vi Arkitektur- och designmuseet där Toves levnadsmiljöer som lek- och sommarställen, bostäder och ateljeer förevisas. Under höstens lopp lovas vi också musik från Toves och Too-tickis skivhylla. Kanske vi får biljetter till konserten Mumindalens berättelser. I alla fall försöker vi få.

Eftersom "Mod, kärlek och frihet" kan beundras i Kotkas Havsmuseum Wellamos Muminutställning ända till år 2027, beslöt vi ta tilläggstid för att planera utfärden, eftersom endast det nästan bästa duger åt oss. Vi återkommer.

Toves fotoutställning i biograf Laika i Karkkila började te sig som ett perfekt självständigt färdmål. Utställningen firar sin öppning den 5.6. och man kan bekanta sig med den ända till slutet av augusti. Sommarutfärden till Karkkilas historiska bruksmiljö vid åstranden kan alltså göras precis då man själv så önskar.

Om man så vill, så lönar det sig att göra en avstickare till Mumin Shop. Som föreningsmedlem får du 30% rabatt då du meddelar kassan att du är medlem i Tove Jansson -föreningen. Inte så illa.

P.S.1. Rakastatko Tove Janssonin sanoituksia yhtä paljon kuin hänen kirjojaan ja kuviaan? Jos vastaus on kyllä, niin tule tiistaina 27.5. klo 18–19 Lippulaivan kirjastoon Espooseen!

Tarjolla on kirjailijavierailu elävän musiikin kera näyttelijä ja laulaja Emma Klingenbergin kanssa, jolla on yhtä monta sävelkorvaa kuin Tove Janssonilla. Klingenberg esittää muutamia lauluja ja kertoo kirjastaan *Detta är min målarsång. Tove Jansson ja musiikki*". Kirja sisältää Tove Janssonin alkuperäisiä sanoituksia sekä ainutlaatuisen kokoelman päiväkirjaluonnoksia, valokuvia ja käsin kirjoitettuja dokumentteja.

Tapahtuma on ruotsinkielinen.

P.S.2 HAMissa freskot *Juhlat maalla* ja *Juhlat kaupungissa* juhlistavat edelleen Muumi 80 -juhlavuotta, ja saavat seurakseen ainutlaatuisen lainan Porista. Ihasteltavaksi saapuu **Tove Janssonin** viimeinen monumentaaliteos, jonka hän maalasi vuonna 1984 Porin Taikurinhattu -lastentarhaan. Kolmeosaisessa seinämaalauksessa Muumit seikkailevat niin keväisessä, kesäisessä kuin syksyisessäkin Muumilaaksossa.

Päiväkoti Taikurinhattu ovat HAMiin saapuneet myös Muumilaaksosta tuttuja hahmoja kuvaavat sekateokset, **Tuulikki Pietilän** kissa-aiheiset grafiikanteokset sekä päiväkodin ja siihen liittyvän vanhainkoti Himmelin pienoismalli. Kaikki lainat palaavat alkuperäisille paikoilleen päiväkodin peruskorjauksen valmistuttua.

Taikurinhattu-kokonaisuuden kautta HAM kannustaa lapsiperheitä viettämään aikaa taiteen parissa. Tilaan rakennetuissa taidemajoissa taiteeseen voi tutustua tunnustelemalla tai teokseen luotua äänimaisemaa kuuntelemalla. Myös leikkiminen on sallittu!

P.S.1 Älskar du Tove Janssons vistexter lika mycket som du älskar hennes böcker och bilder?

Då ska du komma till Lippulaivabiblioteket i Esbo tisdagen den 27 maj kl. 18–19! Vi bjuder på författarbesök med levande musik med skådespelaren och sångaren Emma Klingenberg, som har lika många strängar på sin lyra som Tove Jansson. Klingenberg uppträder med några visor och berättar om sin bok "Detta är min målarsång. Tove Jansson och musiken". Boken innehåller ursprungliga vistexter av Tove Jansson, och ett unikt material med dagboksskisser, fotografier och handskrivna dokument.

P.S.2. Freskerna på HAM, *Fest på landet* och *Fest i staden*, fortsätter att fira jubileumsåret Mumin 80 och får nu sällskap av ett unikt lån från Björneborg. Till utställningen anländer **Tove Janssons** sista monumentalverk, som hon målade år 1984 för förskolan Trollkarlens hatt i Björneborg. I det tredelade väggmaleriet äventyrar Mumintrollen i vårens, sommarens och höstens Muminvärld.

Från daghemmet Trollkarlens hatt har HAM också fått låna blandtekniksverk som föreställer figurer från Mumindalen, **Tuulikki Pietiläs** kattmotiv i grafik samt en miniatyrmodell av daghemmet och det intilliggande äldreboendet Himmeli. Alla lån återförs till sina ursprungliga platser när renoveringen av daghemmet är klar.

Genom *Trollkarlens hatt*-helheten uppmuntrar HAM barnfamiljer att tillbringa tid med konst. I de konstkojor som byggts i utställningslokalen kan man bekanta sig med konsten genom att känna på den eller lyssna på det ljudlandskap som skapats för verken. Lek är också tillåten!

"Voisin tehdä mitä tahansa enkä kumminkaan tee yhtään mitään. Voi miten hauskaa on tehdä ihan mitä haluaa." (Muumipappa ja meri)

"Jag kunde göra vad som helst och ändå gör jag ingenting. Vad det är underbart att göra vad man vill". (Pappan och havet)

Hauskoja kevätpäiviä! / Glada vårdagar önskar

Tove Jansson -seuran hallitus / Tove Jansson -föreningens styrelse

Annikki, Kati, Katri, Kirsi, Marita, Marja, Sanna och Ulf